

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om utsläppande på marknaden av konfliktmineraler och malmer av dessa

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om utsläppande på marknaden av konfliktmineraler och malmer av dessa (RP 203/2020 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Ekonomiutskottet (EkUB 35/2020 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om utsläppande på marknaden av konfliktmineraler och malmer av dessa

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Genom denna lag utfärdas de nationella bestämmelser som förutsätts i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/821 om fastställande av skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan för unionsimportörer av tenn, tantal och volfram, malmer av dessa metaller, samt guld med ursprung i konfliktdrabbade områden och högriskområden, nedan *konfliktmineralförordningen*.

2 §

Behörig myndighet

Den behöriga myndighet som enligt artikel 10 i konfliktmineralförordningen ska ansvara för tillämpningen av förordningen är Säkerhets- och kemikalieverket. Dessutom ska Tullen fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

Riksdagens svar RSv 188/2020 rd

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *konfliktmineraler* malm och anrikad malm innehållande tenn, tantal eller volfram samt guld som enligt artikel 2 a i konfliktmineralförordningen närmare förtecknas i del A i bilaga I och metaller som innehåller eller består av tenn, tantal och volfram eller guld i enlighet med vad som förtecknas i del B i bilaga I,

2) *unionsimportör* varje i artikel 2 l i konfliktmineralförordningen avsedd fysisk eller juridisk person som deklarerar mineral eller metaller för övergång till fri omsättning eller en juridisk person i vars namn en sådan deklaration görs,

3) *tillbörlig aktsamhet* skyldigheter för unionsimportörer av i 1 punkten nämnda konfliktmineraler avseende förvaltningssystem, riskhantering, oberoende extern granskning och uppgiftslämnande som syftar till att identifiera och åtgärda faktiska och potentiella risker i konflikttrabbade områden och högriskområden för att förhindra eller minska de negativa konsekvenserna av importörernas anskaffning,

4) *system för tillbörlig aktsamhet* de principer för tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan som avses i artikel 2 d i konfliktmineralförordningen,

5) *kontrollkedja eller system för spårbarhet i leveranskedjan* ett register som avses i artikel 2 e i konfliktmineralförordningen,

6) *ekonomiska aktörer* de som har kontrollen över mineral och metaller när de rör sig genom en leveranskedja,

7) *ansvarstagande smältverk och raffinaderier* smältverk och raffinaderier som avses i artikel 2 i och som anses uppfylla skyldigheterna i konfliktmineralförordningen,

8) *utsläppande på marknaden* avses också övergång i fri omsättning.

4 §

Tillsyn

Säkerhets- och kemikalieverket svarar för tillsynen och kontroller som hänför sig till genomförandet av konfliktmineralförordningen och denna lag.

Arbets- och näringsministeriet övervakar Säkerhets- och kemikalieverkets verksamhet för att säkerställa bestämmelserna i denna lag.

5 §

Kontroller

Säkerhets- och kemikalieverket eller en annan myndighet eller utomstående granskare som verket har bemyndigat har rätt att utföra kontroller för att säkerställa att konfliktmineralförordningen och denna lag iakttas. Den som utför en kontroll har rätt att i den omfattning det krävs för kontrollen få tillträde till de affärs- och lagerlokaler och andra motsvarande utrymmen som är i den kontrollerades besittning eller användning och används för utövande av yrke eller idkande av näring samt andra lokaler eller områden där det finns handlingar eller annat material som gäller

Riksdagens svar RSv 188/2020 rd

systemet för tillbörlig aktsamhet eller spårbarheten. Vid kontrollerna ska bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas. Kontroller får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Arbets- och näringsministeriet eller en utomstående granskare som ministeriet har bemyndigat har rätt att utföra sådana kontroller av Säkerhets- och kemikalieverkets verksamhet som behövs för tillsynen över efterlevnaden av denna lag.

En utomstående sakkunnig kan på begäran av Säkerhets- och kemikalieverket bistå vid kontrollen.

På utomstående granskare och sakkunniga tillämpas förvaltningslagen, språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt 14 och 15 § i statstjänstemannalagen (750/1994).

På utomstående granskare och sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

6 §

Utförande av kontroll

Unionsimportörer, ekonomiska aktörer och andra som är föremål för kontroll ska utan ersättning ge den tjänsteman som utför kontrollen eller den utomstående granskaren alla uppgifter och utredningar, handlingar, upptagningar och annat material som behövs för kontrollen samt även i övrigt bistå vid kontrollen.

Den tjänsteman som utför kontrollen och utomstående granskare har vid en kontroll rätt att omhänderta de handlingar eller kopior av handlingar som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet och spårbarheten för konfliktmineraler samt annat material som ska kontrolleras, om kontrollen förutsätter det. Över omhändertagandet av material ska det upprättas ett protokoll där syftet med omhändertagandet och det omhändertagna materialet anges.

Dessutom har den tjänsteman som utför kontrollen och utomstående granskare och sakkunniga rätt att i samband med kontrollen utföra undersökningar som gäller konfliktmineraler och att utan ersättning ta så många prov som behövs för kontrollen.

Närmare bestämmelser om innehållet i en kontroll, riskbaserat urval som gäller kontroller samt rapportering får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Rätt att få information av unionsimportörer och ekonomiska aktörer

Säkerhets- och kemikalieverket har rätt att av unionsimportörer och de som idkar handel få sådan information som är nödvändig för tillsynen över skyldigheterna enligt konfliktmineralförordningen eller denna lag.

Rätten enligt 1 mom. att få information gäller också sådan information som annars skulle vara sekretessbelagd på grund av att den gäller privat affärsverksamhet eller en enskild persons ekonomiska ställning.

Information som erhållits med stöd av 1 och 2 mom. får inte användas för något annat ändamål än det som den har begärts för.

Riksdagens svar RSv 188/2020 rd

8 §

Rätt att få information av myndigheter och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter

Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av en annan myndighet eller en annan aktör som sköter offentliga förvaltningsuppgifter få sådan information som är nödvändig för att säkerställa att konfliktmineralförordningen och denna lag iakttas.

De myndigheter enligt 1 mom. som har rätt att få information har trots sekretessbestämmelserna rätt att till andra myndigheter eller aktörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter och till institutioner inom Europeiska unionen lämna ut sådan information som erhållits vid skötseln av uppgifter enligt denna lag och som är nödvändiga för fullgörande av den kontrolluppgift som föreskrivs för myndigheten, aktören eller institutionen eller som är nödvändig för att utöva tillsyn över att Europeiska unionens lagstiftning har iakttagits.

Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av Skatteförvaltningen få sådan information om unionsimportörer eller ekonomiska aktörer som är nödvändig för skötseln av en tillsynsuppgift enligt konfliktmineralförordningen och denna lag.

Arbets- och näringsministeriet har rätt att trots sekretessbestämmelserna av Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen avgiftsfritt få den information som är nödvändig vid tillsynen.

Sambandet mellan den information som begärs och det ärende som behandlas samt informationens nödvändighet ska motiveras vid begäran om information.

Den information som nämns i 1—4 mom. får lämnas ut också elektroniskt eller med hjälp av en teknisk anslutning, men informationen får inte användas för något annat ändamål än det som den har begärts för.

9 §

Information som ska lämnas av unionsimportörer

Unionsimportörer ska årligen lämna Säkerhets- och kemikalieverket de rapporter som nämns i artikel 7.1 och 7.3 i konfliktmineralförordningen.

Närmare bestämmelser om innehållet i och tidsfristerna för rapporterna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Uppmaning

Om det vid kontroller eller på annat sätt upptäcks brister i iakttagandet av de skyldigheter som ålagts unionsimportörerna, ska Säkerhets- och kemikalieverket ge unionsimportören en skriftlig uppmaning att avhjälpa bristerna eller upphöra med det felaktiga förfarandet. I uppmaningen ska bestämmelserna och de konstaterade bristerna i iakttagandet av dem specificeras. En tidsfrist ska sättas ut för korrigering av bristerna.

Riksdagens svar RSv 188/2020 rd

11 §

Föreläggande om avhjälpande samt förbud och vite

Om de brister som gäller systemet för tillbörlig aktsamhet inte på det sätt som avses i uppmaningen enligt 10 § har avhjälpits inom den tid som bestämts, ska Säkerhets- och kemikalieverket förelägga unionsimportören att inom en viss tid avhjälpa bristerna. Ett föreläggande kan meddelas endast om

1) unionsimportören har släppt ut konfliktmineraler på marknaden utan att använda ett system för tillbörlig aktsamhet, eller

2) unionsimportörens system för tillbörlig aktsamhet upprepade gånger har uppvisat avsevärda brister.

Säkerhets- och kemikalieverket kan förbjuda en unionsimportör att på marknaden släppa ut sådana konfliktmineraler i fråga om vilka unionsimportören inte har följt ett föreläggande om avhjälpande enligt 1 mom. Förbudet ska meddelas för viss tid, och det får gälla i högst tre månader. Om unionsimportören släpper ut konfliktmineraler på marknaden säsongartat, får förbudet dock gälla i högst ett år. Förbudet ska utan dröjsmål återkallas när bristerna i systemet för tillbörlig aktsamhet har avhjälpits på ett sätt som Säkerhets- och kemikalieverket godkänner.

Säkerhets- och kemikalieverket får förena ett förbud enligt 2 mom. med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990). Säkerhets- och kemikalieverket ska övervaka att förbudet iakttas. I fråga om import är det dock Tullen som övervakar att förbudet iakttas.

12 §

Handräckning

Säkerhets- och kemikalieverket har rätt att få behövlig handräckning av polis-, tull- och skattemyndigheterna för att utföra de tillsyns- och kontrolluppgifter som avses i denna lag.

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 188/2020 rd

Helsingfors 7.12.2020

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare